

GHF- Gästrikeidrottens Historiska Förening

Nr 1 april 2010 - Sekreterare Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

— Redaktör och ansvarig utgivare: Kaj Annebrant, Uppsala —
018-51 38 18. E-post: kaj.annebrant@telia.com

Grattis Annika, Gästriklands Bästa idrottsskvinna!

Annika Petersson, Edsbyttejungen som tävlar för Gefle IF tog ifjol sitt sjunde SM-guld i spjut, och hon slog till i Finnkampen med 56,15, en meter drygt från svenskt rekord. Och svarade med det för bästa svenska insatsen i grenen på nära 20 år. Annika kom tvåa efter Mikaela Ingberg, tidigare världsstjärna. GIF-Annika blev med 56,15 Sverigeeetta i spjut 2009. Hennes mål i år är 57,50 meter och med en biljett till EM i Barcelona i Spanien 27 juli-1 augusti.

Gästrikedrottens Historiska Förening (GHF) fyller 20 år

ORDFÖRANDEN NILS FRÖLANDER HAR ORDET

Att en förening fyller 20 år är kanske inte så stort och märkvärdigt. Men visst är denna lilla milstolpe ändå väl värd att fira. Och det gör vi med både glädje och en stor portion stolthet. Vi tycker nämligen att vi har en riktigt fin och betydelsefull förening, som faktiskt hunnit uträtta en hel del under de 20 åren.

Att jubilera är nyttigt. Då faller det sig helt naturligt att göra återblickar på de gångna årens verksamhet och förhoppningsvis också utvärdera det som uträttats. Detta ger i sin tur också underlag för en vettig planering inför de kommande åren.

Så här började det

Gästriklands Idrottsförbund kallade 70 personer till ett möte i Gävle den 7 februari 1990 för en diskussion om "det historiska arvet". Ett 40-tal ledare hörsammade kallelsen och dessa kom vid sammankomsten fram till att en idrottshistorisk förening för Gästrikland borde bildas. En interimsstyrelse valdes och denna kallade senare ett antal idrottsledare till ett möte den 14 maj 1990 på Jernvallen i Sandviken för bildandet av den idrottshistoriska föreningen och välja en styrelse på sju personer. Denna första styrelse fick efter konstituering följande sammansättning:

Helge Rask , ordförande	Sandviken-Valbo
Kaj Annebrant , ledamot	Sandviken
Folke Sundmark , vice ordförande	Gävle
Lennart Wallin , ledamot	Hofors
Birger Eklund , sekreterare	Gävle
Sigvard Persson , ledamot	Ockelbo
Sten Birger Larsson , kassör	Gävle
Hans Lundgren , suppleant	Gävle

Adjungerande ledamöter: Jan Hovdebo, Gästriklands Idrottsförbund, Gävle, Barbro Eriksson, Folkrörelsearkivet, Gävle och Bert Johansson, journalist.

Från denna första styrelse är endast **Kaj Annebrant** fortfarande efter 20 år kvar i styrelsen!

Helge Rask var föreningens ordförande hela tiden fram till årsmötet 2004, då han efter 14 år lämnade styrelsen och utsågs till hedersordförande.

Vad har då GHF uträttat under de 20 åren?

Vår medlemstidning är en verkligt rik källa att ösa ur och till ovärderlig hjälp, när man skall försöka besvara den frågan. I synnerhet för mig, som "bara" medverkat i styrelsearbetet de senaste 10 åren. Efter ett flitigt botaniserande i skrifterna, kan de 20 årens verksamhet sammanfattas på följande summariska sätt:

Medlemstidningen, 16-20 sidor, har sedan 1990 utkommit 40 gånger (2 per år) inklusive detta nummer. Vi kan inte nog tacka Kaj Annebrant, tidningens redaktör, redigerare, huvudskribent, fotograf och ja, precis allt. Vilket enormt arbete han har uträttat för vår förening. Tack också ni andra, som bidragit med artiklar till tidningen.

Idrottskaféer och liknande arrangemang har arrangerats 34 gånger på 18 olika platser och lokaler.

Medlemsresor: Med början 2004 har fem medlemsresor med buss anordnats. Till Idrottsmuseet i Falun och Vasaloppsmuséet i Mora 2004, till Stockholms Stadion och Bosön 2005, till "Billan" Westin och Erik Östlund i Segersta och Höghammarhallen i Bollnäs 2006, till före detta Nymans Cykelfabrik i Uppsala och Riksidrottsmuseet i Stockholm 2007 och till Idrottsmuseet i Örebro och Behrn Arena i Örebro 2008.

Utställningar: 16 utställningar har i olika sammanhang anordnats. GHF ansvarar dessutom för 2 fasta utställningar (Walter Nyströmsamlingen i Sandvikens Folkets Hus och Arne Norrbacksamlingen i Jernvallens idrottshall foajé) samt sedan 1993 tre utställningsfönster i publikgången mellan Arena Jernvallens bandyläktare och ishall samt ett i Jernvallens foajé.

Idrottshistoriska träffar med de idrottshistoriska grannföreningarna från Hälsingland och Uppland fyra gånger var, Örebro län två och Dalarna, Södermanland, och Värmland vardera en gång. Dessutom ordnade GHF den 12 september 2009 på nyinvigda Göransson Arena en idrottshistorisk heldagskonferens med 75 deltagare från föreningarna i Dalarna, Hälsingland, Uppland, Södermanland och GHF-medlemmar.

Idrottshistoriska konferenser: GHF har varit representerat vid 14 riksomfattande konferenser som hållits på olika platser i landet.

* *Studiebesök för styrelsen* har gjorts vid sex olika tillfällen till idrottsmuséer, arenor och arkiv.

Guldträffar för ledare med RF:s högsta utmärkelse har i samarbete med Gästriklands Idrottsförbund anordnats i Sandviken 1999, och i Gävle 2001 samt 2003.

Innehåll

- 1 Annika – Årets idrottsskvinna 2009
- 2 Ordföranden om 20 år GHF-år
- 3 Årsmöte 28 april på Läkerol Arena
- 4 Anders B. – Årets idrottare 1990
- 5 Charlotte tar SM-guld i simning
- 6 Tipskupongen 75 år
- 7 SAIK:s tisdagsträffar 20 år 2011
- 8 Tennis blir en folksport
- 9 Två tidiga friidrottsstjärnor
- 10 EM-brons 1946 – OS-brons 1948
- 11 Ledaren Folke Alnevik
- 12 Klangens tidiga idrottsminnen
- 13 Klangen i C-laget
- 14 Klangens lagledare i reservlaget
- 15 Verksamhetsberättelsen
- 16 GHF satsar på medlemmarna

Diplom

I samband med GHF:s årsmöten har 77 inramade diplom utdelats till jubilerande föreningar samt 63 till förtjänta ledare och idrottsmän. Diplomen har en bild av "Ricken" Johansson, som blev förste idrottare från Gästrikland som att erövra en olympisk medalj, silvermedaljen i konståkning för herrar i London 1908.

Idrottshistoriskt författarskap

Förutom artiklar i vår medlemstidning har GHF:s styrelsemedlemmar medverkat som författare i flera idrottshistoriska böcker. Boken "Gästrikedrotten före 1950", som utkom som Gästriklands Kulturhistorisk Förenings årsbok 1998, skrevs av GHF.

Den 384-sidiga bok som gavs ut om Gästrikedrotten till Gästriklands Idrottsförbunds 100 årsjubileum 2007 (också årsbok för Gästriklands Kulturhistoriska Förening) av vårt GHF med hjälp av några utomstående skribenter.

GHF har också haft stor del i tillkomsten av jubileumsböckerna Gävle GIK 100 år och Gefle IF 125 år. Så får vi inte glömma att Kaj Annebrant som skrivit "Sextio spännande år" (boken om Jernvallen), SAIK 1901-2001 – 100 år, "Ett års avstängning blev livstidsstraff" (om friidrottaren Hans Liljekvist) och "Hundra spännande år".

Undertecknad har faktiskt också skrivit en idrottsbok, boken om BK Falkens 80-åriga historia.

Video- och DVD-inspelningar

GHF videodokumenterade under åren på 1990-talet vid ett 20-tal tillfällen olika intervjuer med idrottsmän och sammankomster med idrottsklubbar i distriktet. Under det senaste årtiondet har GHF haft den stora lyckan att få Lars-Vidar Ström, Valbo, engagerad i vårt dokumentationsarbete. Med sin stora sakkunskap både som idrottshistoriker, men framför allt som outtröttlig, skicklig och idérik filmare, redigerare har Lars-Vidar de senaste åren framställt ett antal högklassiga DVD-skivor, som skildrar idrottslivet i Gästrikland. Tillsammans med Kaj Annebrant har han också medverkat till att man nu hos Göransson Arena i Sandviken under öppettider utan kostnad kan avnjuta "Stopptid" (400 idrottsinslag från TV-sporten som finns på Riksidrottsmuseet i Stockholm) och visas efter Sportspiegeln I TV om söndagskvällar..

Medlemmar och samarbetspartners: Antalet medlemmar i vår förening har successivt vuxit. Vid senaste årsskiftet hade GHF 302 medlemmar, varav 245 enskilda, 40 föreningar och 17 förbund.

GHF är medlem i Idrottshistoriska Riksförbundet och Sveriges Idrottshistoriska Förening och Arkiv Gävleborg.

Ett kontinuerligt och givande samarbete sker med Gästriklands Idrottsförbund, SISU och Arkiv Gävleborg..

Gästriklands Idrottsförbund bekostar tryckning och distribution av vår 16-sidiga medlems-tidning. I övrigt finansieras vår verksamhet helt med medlemmarnas årsavgifter.

Våra 20 årsmöten - Platser och program

1990 Vid det första mötet i Sandviken medverkade Barbro Eriksson, Folkrorelsearkivet.

1991 Hille idrottsplats. Hille IF:s ordförande visar med text och bilder anläggningens tillkomst.

1992 Sandviken, EM:s kontor. Walter Nyström och Hasse Liljekvist pratar idrottsminnen. Inga-Lisa Eriksson, Hofors, berättar om orientering.

1993 Sandviken, SAIK:s klubbрум. Bruno Schedin kåserar om idrottsminnen från 1930-talet och framåt.

1994 Gävle, STF:s Vandrarhem. Gamla GIF:are med Anders Eriksson i spetsen berättar om stora händelser i Gefle IF:s 112-åriga historia.

1995 Sandviken, Högbo AIK:s lokaler. Tillbakablick på i första hand Högbo AIK:s, men även Gästriklands idrotts-historia med tonvikt på skidåkning.

1996 Hofors, Folkets Hus. Dubble OS-deltagaren, vinter och sommar, Erik Elmsäter, kåserar om mödor och glädjestunder under sina många aktiva idrottsår.

1997 Gävle, GIF Fotbolls klubblokal. Arkivchef Barbro Eriksson, Folkrorelsearkivet, berättar om vad arkivet har att erbjuda idrottsrörelsen och dess historia.

1998 Gävle, Gävle GIK:s lokaler på Nynäsgården. Gösta "Sågmyra" Bergqvist, Olle Åberg, Yngve Andersson och Walter Nyström berättar löparminnen.

1999 Sandviken, Smedsgården. Inför Sandviken AIK:s 100-årsjubileum kåserar Sigge Kihlström assisterad av Rune "Pecka" Pettersson och Roland "Pullik" Brodin.

2000 Sandviken, Arena Jernvallens bandystadions kafe-teria. GHF 10 år. Idrottsprästen Gunnar Westberg kåserar. Hälsinglands Idrottshistoriska Förening är inbjuden.

2001 Storvik, Storviks IF:s klubbhus. Hoforsfödde sportjournalisten Ulf Jansson berättar om sina 44 år som sportjournalist.

2002 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. Thony Lindquist, Svenska Bandyförbundet och tidigare tränare för SAIK Bandy, berättar om ledarrollen i svensk idrott förr och nu och i framtiden. Lena Björk, SISU, informerar om RF:s kommande 100-årsjubileum.

2003 Gävle, Länsmuséet. Idrottscafé med Per-Olov "Posa" Serenius, "isracingens okrönte kung".

2004 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. Världsmästarna i dambandy Emma Kronberg och Johanna Pettersson, SAIK Bandy, intervjuas och berättar om det historiska VM-guldet i Finland.

2005 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. Deltagaren i OS 2000 i Sydney, Karin Larsson, Sandvikens Bågskjutningsklubb, intervjuas om sin sport.

2006 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. OS-silvermedaljörerna i damishockey i Turin 2004, Joa Elfström och Nanna Jansson, Brynäs IF intervjuas. Likaså de tvåfaldiga världsmästarna i dambandy, Linda Odén och Johanna Pettersson, SAIK Bandy.

2007 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. Björn Jonson, Göranssonska Stiftelsen, berättar om det planerade 200-miljonerbygget Göransson Arena.

2008 Sandviken, Arena Jernvallen, Kajutan. Nya stjärnskottet i skidskytte Elisabet "Bettan" Högberg, Jädraås, intervjuas av Kaj Annebrant om skidskyttesporten och erfarenheterna från VM i Östersund.

2009 Sandviken, SAIK:s klubblokal. En kväll kring orientering förr och nu, med utgångspunkt från visning av den unika färgfilmen från Hofors AIF:s vårorientering 1956, som Lars-Vidar Ström skapat med hjälp av Inga-Lisa och Gustav Eriksson, Hofors. 20:e årsmötet den 28 april klockan 18.30 i Läkerol Arena.

2010 Gävle, Läkerol Arena. Trivselkväll hos Brynäs IF med Wille Löfqvist, Tord Lundström och Lars-Göran Nilsson med flera. Filmen "Magic Brynäs".

Gästrikedrotten för 20 år sedan

År 1990 bildade Gästrikedrotten sin historiska förening med Helge Rask som dess starke man. Hans barnbarn Emil 5 år tog samma år sina små stapplande steg på skidor. Emil Jönsson som 20 år senare ger glans åt Gästrikedrotten och svensk skidsport i VM och OS 2010.

Anders – Årets Idrottare i Gästrikland

Vintern 1990 utklassade 26-åriga Anders Björkman resten av världseliten i skidorientering med ett suveränt guldlopp. Liksom Emil Jönsson tävlade han för Årsunda IF. I stafett blev det därefter också ett överlägset guld, medan han fick nöja sig med en bronsmedalj i sprint. I SM åkte han hem både guld- och silvermedaljer. Alla framgångar meriterade honom som Årets Idrottare i Gästrikland 1990.

Jonas – svensk mästare i balett

Freestyle var en glansfull gren i gästrikedrotten på den tiden. Jonas Lundblad i Gävle FF blev för tredje året svensk mästare i balett, och klubbkamraten Niklas Jernberg var bronsmedaljör. Båda representerade Sverige internationellt men med blygsamma placeringar.

Däremot gjorde distriktets längdskidåkare inte mycket väsen av sig i större sammanhang, och när årets Sverige-statistik summerade de 40 bästa, fanns ingen gästrik på vare sig herrarnas eller damernas ranking. Vintern hade varit katastrofalt snöfattig överallt. Vasaloppet måste ställas in! SM på skidor som skulle bli stor propaganda för sporten i Stockholm var det tänkt, – tvingades flytta till Östersund.

Hagströms SK har alltid haft stark ställning i svensk skridskosport. För 20 år sedan då sporten var större än i dag över hela landet, vann Bosse König SM sammanlagt i sprint och blev svensk representant i VM.

Sandvikens Skridskosällskap hade fått fram en osedvanligt lovande yngling i Magnus Jansson. Han vann tre grenar i ungdoms-SM på Jernvallen. VM på is gällde för "Posa" Serenius. Men i sin trettonde final i rad hamnade han mot sin vana utanför prispallen på fjärde plats.

Brynäs och SAIK missade SM

Som sjätte lag i elitserien avancerade Brynäs IF till play off om SM. Där slog man ut Södertälje i kvartsfinalen. Men mot Färjestad tog det stopp i semifinalen. Efter sina proffsår var Anders "Masken" Karlsson tillbaka i klubben. Tillsammans med Per Djoos, Patrik Eriksson och Anders Huss ingick han i Tre Kronor, som förlorade VM-guldet till Sovjet.

I Vikingarna platsade från Brynäs Niklas Gällstedt, Kyösti Karjalainen och Janne Larsson. Däremot spelade både junior- och pojklandslagen utan unga Brynäsare på den tiden, samtidigt som Gästrikland inte heller hävdade sig i TV-pucken.

Anders Björkman, Årsunda IF, åker mot målet och VM-segern i skidorientering i Skellefteå 1990. Han var även med och tog VM-guld i budkavle. Han korades också till Årets idrottare hemma i Gästrikland.

I allra första VM-laget i ishockey för damer spelade var Camilla Kempe från Brynäs med i samtliga matcher och gjorde fem mål.

SAIK vann den först den norra grundserien, sedan elitserien och var därmed i klubbens 18:e slutspel. Slog lätt ut Falun i kvartsfinalen och betvingade till slut Vetlanda i en tredje semifinal på hemmaplan. Stefan Åsbrink var dåtidens spjutspets framåt både i SAIK och i landslaget.

För första gången på många år flyttades SM-finalen från Stockholm. Hemma på Rocklunda i sol och 17 grader varmt vann Västerås SK över SAIK med 6-3. Avgörande för VSK var bröderna Ola och Hans Johansson samt Stefan "Lillis" Jonsson, fostrade i Hälsingebandyn liksom ytterligare tre lagkamrater.

I Västerås gillade man dock inte, att pressen beskrev mästarna som Västerås/Hälsinge SK.

Även SAIK:s damlag vann sin serie men blev knappt utslaget av Boltic i slutspelet om SM. Sussi Pehrson var ny i SAIK tillsammans med några andra tjejer, bandyfostrade i Strömsbro liksom Helena Lundström, skyttedrottningen, som gjorde sin sista säsong och inte var med året efter, när SAIK:s tjejer tog sitt första SM-guld Mot Västerstrand från Karlstad.

SM-medaljer i friidrott

Gefle IF befäste 1990 sin ställning som en av landet ledande föreningar för friidrott. Detta bevisades inte minst vid SM, mycket tack vare medaljskörden av tre förvärv, som GIF för några år sedan hämtat från Hälsingland.

Sin vana trogen tog naturbegåvningen i spjut Peter Borglund sin fjärde SM-titel på raken, då han kastade

längre än Patrik Bodén, som var världsrekordkastare. Clas Rahm höll sin stabila standard och hoppade till sig en silvermedalj i tresteg och en i brons i längd.

Bland damerna dominerade Ewa Johansson suveränt 400 m med sin fräna och viljestarka löpning. Till sina många SM-medaljer lade hon år 1990 guld både utomhus och inomhus. Annika Larsson kom till GIF från Skade och skulle bli långlivad diskusstjärna i GIF med 17 raka SM-medaljer genom åren. 1990 tog hon den första i brons.

Orientering i Ockelbo

Av naturliga skäl blev cross på snöskoter tidigt populärt och framgångsrikt i Ockelbo, varför det inte överraskade, när Roger Engstand 1990 vann SM i skotercross.

Åren kring 1990 var Ockelbo Orienteringsklubb ledande i landet och ute i världen genom bröderna Joakim och Mikael Ingelssons imponerande meriter. Styrkelyftaren Susanne "Tussen" Formgren med Ockelbo som hemort blev en vida känd som en färgstark kvinnlig förebild i sin "manliga sport". Första VM-guldet i Indien skulle följas av en mängd medaljer.

Anders – en kraftkarl

Men starkaste lyftare i landet 1990 var Anders Bergström från Gävle

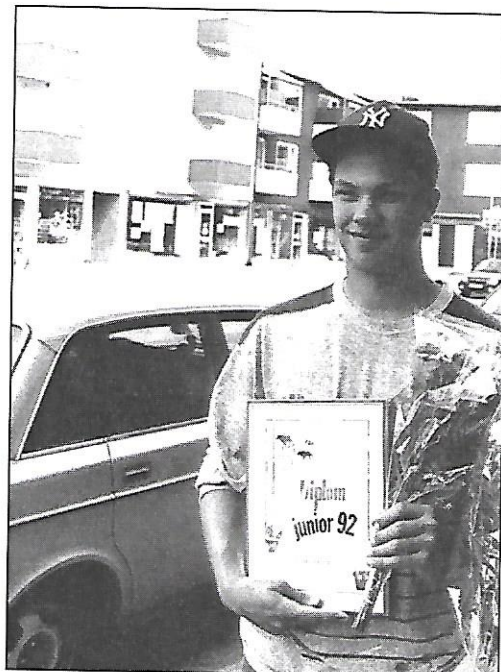
KK, som han hade inlett sin internationella karriär som skulle leda till två OS. En annan kraftkarl i tyngsta klassen avslutade däremot sin skiftande karriär. Anders "Lillen" Eklund lade av som proffsboxare med seger över en amerikan. Efter matchen deklarerade "Lillen": "Det ska bli skönt att lägga av och återgå till snickarjobbet."

SM-guld i simning

Det har varit långt mellan SM-medaljer i simning till vårt distrikt. Men 1990 hävdade sig Charlotte Humling, Sandvikens SHK, mycket starkt i både nationell och internationell konkurrens. Hon blev svensk mästare i sin specialgren 200 m bröstsim inomhus och blev knappt slagen silvermedaljör på samma distans utomhus. Kommande år skulle det bli fler SM-guld, bland annat genom seger över dåtida simstjärnan Louise Karlsson.

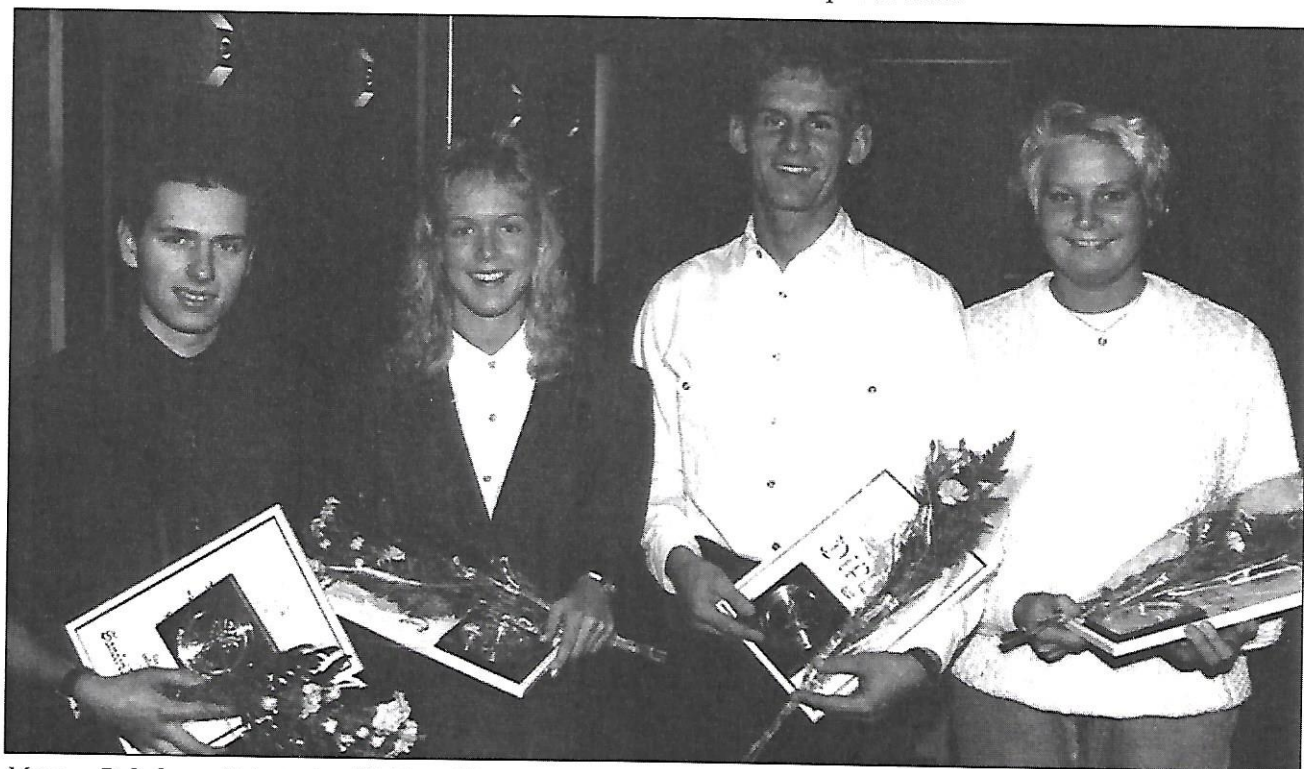
Mellansäsong i fotboll

Kung Fotboll då? Intresset för seriespel hamnade lång tid i slagskuggan av fotbolls- VM i Italien, där Sverige misslyckades i sina

Magnus Jansson, Sandvikens Skridskoklubb, kom fram som nummer fem i skridskofamiljen Jansson i början av 1990-talet och korades Månadens junior 1992. Fyra år senare tilldelades han stipendiet Mästarämnet av Sandvikens idrottsråd och Sandvik AB. Foto: Kaj Annebrant

nesliga nederlag med 1-2. Gefle IF noterade en förväntad mellansäsong på åttonde plats i Division I Norra. Per Olsson och Lars Ytterbom tillhörde de rutinerade i laget, där Jacob Markströms pappa Anders stod i mål och Rickard Mattsson med meriter från juniorlandslaget spelade back.

Magnus Palmberg, Orienteringsklubben Hammarén, syskonen Karin och Mikael Larsson, Sandvikens Bågskjutningsklubb, och Charlotte Humling, Sandvikens Sim- och Hoppklubb Belönades av Sandvikens idrottsråd 1991 efter stora framgångar. Magnus och Karin i junior-VM, Mikael efter att ha tävling i bågskytte-VM och Charlotte i EM i simning. Charlotte vann år 1990 200 meter bröstsim i SM, besegrade simstjärnan Louise Karlsson. Foto: Kaj Annebrant

I Division II Norra tränade Tore Lennartsson Sandviken IF, som på femte plats var långt från tabelltoppen. Tyvärr skrev Strömsbro IF:s damlag fotbollshistoria som tidernas sämsta allsvenska lag. Efter 22 raka förluster och 7-72 i målskillnad sparkade de dystra siffrorna Strömsbro IF ur allsvenskan för alltid? Eldsjälen Lasse Lundström var pessimist:

”Det kommer att ta tid. Bara sammanslagningar kan rädda damfotbollen.”

Mycket värt att minnas

I historiens backspegel har vi alla våra egna idrottsminnen. Kanske minns många i Hofors, hur man där glädde

sig åt projektet för nytt kanotstadion, som inom något år skulle bli SM-arena. Ett rättmätigt intresse växte för handikappidrotten. Synskadade Tor-Björn Ek från Järbo fick sitt genombrott både i längdskidåkning och skidskytte, vilket med åren skulle resultera i många medaljer både i VM och OS.

Stora resultat och rubriker påminns vi om. Men vi bör också erinra oss många andra prestationer, personligheter och ideellt arbete i Gästriklands idrottsliv för 20 år sedan.

BO NORDLUND

Vår styrelse 2008 - 2009

Ordförande Nils Frölander, Gävle,
vice ordförande Lennart Jansson, Storvik,
sekreterare Bo Nordlund, Gävle,
kassör Curt Larsson, Gävle.

Övriga ledamöter:

Karl-Otto Aspgren, Norrsundet,
Lars Blomgren, Sandviken, och
Inga-Lisa Eriksson, Hofors.

Adjungerade ledamöter:

Ulf Brodin, Bo Brügge, Gävle,
Ingegärd Björk, Hofors, och Kaj Annebrant, Uppsala.
Arkivarie: Lennart ”Klangen” Andersson, Sandviken
Revisor: Åke Nilsson. Suppleant: Lars-Vidar Ström.
Hedersordförande Helge Rask, Valbo
(ordförande 1990-2004)

Vårt 20:e årsmöte

Onsdag 28 april 2010 klockan 18.00
Läkerol Arena, Idrottsvägen 7, Gävle

Trivselkväll hos Brynäs IF, 100 år 2012
Wille Löfqvist, Tord Lundström, Lars-Göran Nilsson

Överraskningar
Filmen Magic Brynäs
Diplomutdelning,
Vi bjuder på fika!
Välkomna!

Tipskupongen 75 år början med engelska och svenska matcher

Lördagskvällen den 20 oktober 1934 var de tolv engelska ligamatcherna som fanns på premiärkupongen färdigspelade. Dagen därpå handlade det om 12 svenska matcher. I Sandviken spelade SIF mot Landskrona, Gefle IF mötte Norrköpingslaget Sleipner på bortaplan.

Kumla-Bollnäs var en annan match, Mjölby mot Årsta en tredje. Jonsered-Gårda kom dessutom med på svenska premiärkupongen, där ingen match slutade oavgjord. Utom stryktips, engelskt och svenskt, fanns sifvertips och pooltips.

På det senare fanns fem olika pooler att välja mellan. Till exempel tippa åtta matcher, fyra bortasegrar eller tre oavgjorda bland 44 matcher. Engelskt och svensk stryktips finns kvar.

Från 1969 är det 13 matcher på tipskupongerna.

Det hade förekommit organiserad vadhållning på fotbollsmatcher – och andra idrottstävlingar – tidigare. Ofta i regi av någon idrottsförening. Men

verksamheten var svår att organisera. De flesta tipsbolagen hade karaktären av slutna sällskap och i början av 1930-talet började en illegal tipsverksamheten att blomstra.

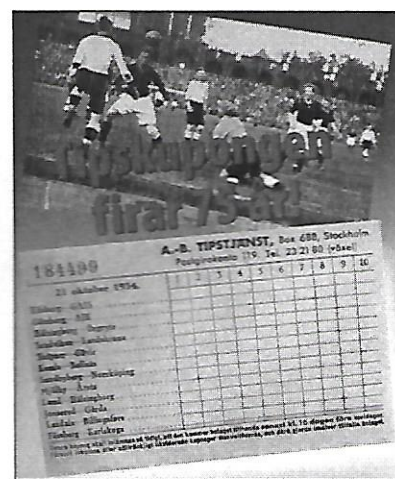
Då krävdes ordning i leden. Statsmakten måste agera. Det gjorde man genom att legalisera den brottsliga verksamheten.

Den 24 september 1934 godkände regeringen bildandet av AB Tipstjänst, som skulle att ”för allmänheten anordna vadhållning i samband med idrottstävlingar, dock ej hästtävlingar”. En förutsättning var att nettobehållningen, vinsten, skulle komma idrottsrörelsen till godo.

Nu är Svenska Spel huvudman för allt spel.

Sandvikens IF kom fyra i allsvenskan 1934-1935 Efter IFK Göteborg, AIK och Elfsborg på 28 poäng. Lika många som tvåan AIK. Gefle IF tog åtta poäng och blev sist i serien.

KAJ ANNEBRANT

Första tipskupongen med svenska matcher 21 oktober 1934.

Tipsdirektör Carl Albert Ledin blev 1935 AB Tipstjänst förste direktör och hade kvar tjänsten till 1963, då han gick i pension. Han var tidigare anställd hos Arbetarbladet i Gävle men också i Sandviken samt var mycket engagerad i gästrikfotbollen.

Medlemsresa onsdag 26 maj 2010

**Buss Edsbyn från Gävle - Sandviken - Ockelbo - Bollnäs och åter
(49 personer) Idrottsfilmer. DVD i bussen! Intervjuer!!!**

Avresa Gävle, hållplats Y, öster om J-stationen	8.15
Resecentrum, Sandviken	8.45
kaffepaus utmed vägen	
Till Edsbyn	cirka 11.00
Jan-Erik Johanssons idrottsmuseum,	
Lunch Edsbyn Hotell och Restaurang	12.15
Idrottskafé Edsbyn Arena, bandyhallen	13.15
Edsbyn hemresa Bollnäs-Ockelbo-Sandviken-Gävle	14.30
kaffepaus utmed vägen hem	
Åter i Sandviken	16.45
och i Gävle	17.15

300 kronor för allt!

Betalas senast 17 maj postgiro 81 60 67-3, bankgiro 5602-3559
Att Gästrikeidrottens Historiska. Föreningskassör Curt Larsson.
Kontaktpersoner: Kaj Annebrant, Nils Frölander, Bo Nordlund och Curt Larsson.

SAIK-träffarna 20 år 2011

*Sandvikens AIK styrelse tackade efter 90-årsjubileet
1991 de medlemmar som varit värddar under jubileums-
utställningen i Sandvikens Folkets hus med att bjuda på
mat och samtidigt inbjuda till fasta träffar fem tisdagsef-*

*termiddagar klockan 15 med start i november och på det
lika många från i mitten av januari.*

*Nästa är det dags för 20-årsjubileum SAIK-lokalen vid
Plangatan i Sandvikens centrum.*

Knatten, prosten Westberg och Sven Karlsson

Tisdagsträffen 9 februari var Lars "Knatten" Olsson, prosten Gunnar Westberg och tränaren och ledaren Sven Karlsson gäster inför ett 40-tal intresserade SAIK:are men även andra som gärna vill uppleva det som hänt igen. Carl Axel Pettersson, i många år inom Svenska Bandyförbundet, Ulf Håkansson och förre skridskosliparen Roland Malmkvist var några som trivdes och gärna kommer tillbaka igen.

Folkliga genombrottet för tennis

En idrottsgren kan överraskande och genomgripande förvandlas från snäv och obemärkt till uppmärksam och folkligt populär. Under senare år har vi påtagligt varit med om hur skidskytte förvandlats till folklig angelägenhet. I TV-sändningen från damernas stafett i OS lästes en lång lista på platser i Sverige upp, där man kan träna skidskytte. Detta som svar på många tittarfrågor.

Årskriften Idrott Historia Samhälle 2009 erbjuder som alltid en fördjupning och ny insikt i idrottens historia. Johnny Wijk, forskare i idrottshistoria vid Stockholms universitet, söker i en artikel orsaker till att en idrottsgren utvecklas positivt, både vad det gäller såväl kvalitet och kvantitet som folklig popularitet. Han finner till stor del svaret i TV:s genomslagskraft.

Tennis är konkreta exemplet. Efter provsändningar var Svenska Tennisförbundet skeptiskt till sportens möjligheter att göra sig rättvisa i TV. Det fanns viss tveksamhet om tennis med sitt märkliga räkneseätt och sitt engelska fikonspråk kunde nå ut till en bredare allmänhet.

På 1950-talet hade temperaturen i svensk tennis höjts mycket tack vare Lennart Bergelins, Torsten Johansson och Sven Davidssons internationella framgångar. Många minns hur tennis på den tiden också fick ett uppsving i Sandviken, där mötte Bruno Moström bland andra de dåtida tennisstjärnorna i turneringar.

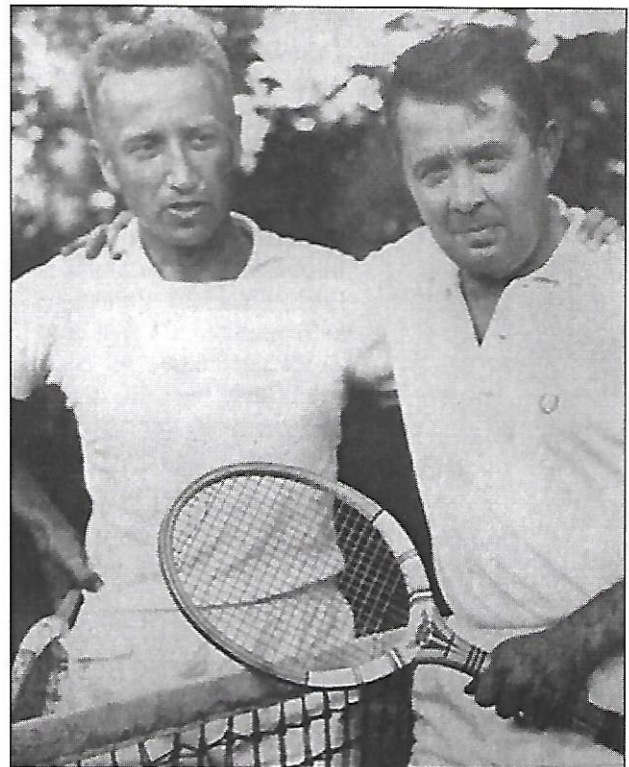
TV-hjältarna i Båstad

Så följde tennisens genombrott som folksport sommaren 1962. Sverige med Jan Erik Lundqvist och Uffe Schmidt besegrade Italiens världsstjärnor i Europafinalen av Davis Cup. TV sände direkt i tre dagar från Båstad. Det rapporterades att en miljon svenskar med olidlig spänning följt matcherna. Den avgörande dubbelmatchen blev stor idrottsdramatik, innan svenskarna knappt vann i femte set. I direktsändning såg svenska folket hur Gustav VI Adolf efter det banade sig väg ner mot plan för att hylla spelarna.

Både TV och tidningar följde upp matcherna med al-lehanda privata artiklar om nationens nya idrottshjältar, som blixtrande snabbt blev "Janne och Uffe" med stora delar av svenska folket, som kanske aldrig sett tennis förut. Det gjordes jämförelser med fotbolls VM 1958 och Ingos VM-matcher. Båstads beskrevs som uppknäppt för första gången och där stod socialgrupp 1 upp i bänkarna och tjöt hejaramsor som på fotboll. Särskilt Janne Lundqvist "gick rakt genom TV-rutan" som det heter idag. Bilden av ett bollgeni, öppen, sympatisk och med distans till vad han presterat, var lätt att ta till sig.

Ännu mer uppmärksamhet fick tennisen, då TV-sändningarna utsattes för kritisk granskning och debatt. Trots allt var tennis fortfarande en svår sport att förstå med alla sina linjer, två servar och bisarra räkning. I TV fick man inte vara så pratig, involverade i spelet och kompis med de agerande som Sven Davidsson varit.

Blivande folkpartiledaren unge Per Ahlmark angrep radikalt sändningarna i TV som ett "chauvinistiskt flåsande". I internationalismen tid och anda fick det inte vara TV-sportens uppgift att vara nationalistisk hejacksledare. Sport i TV skulle neutralt förmedla och förklara, så att publiken själv fick välja var man lade sina sympatier.

Bruno Moström, Mr tennis i Sandviken och Gästrikland, var allsvensk spelare med 121 DM-guld, och spelade också mot bland andra Torsten Johansson i populära Jernserven i Sandviken i mitten av 1940-talet.

Tennismirakel i TV

1964 blev det en ånyo en intensiv tennissommar i Båstad och i TV. Janne och Uffe hade fört Sverige till Europasemifinalen mot Tyskland. Biljetterna blev till mångas förvåning tidigt slutsålda, trots att TV skulle sända direkt. Ett oroande underläge rådde efter första dagen. Men andra dagen vände Sverige överraskande och dramatiskt till knapp seger. Förstasidor talade med stora rubriker om "Miraklet i TV". I två dagar gastkramades svenska folket vid sina TV-apparater och en skribent hade sin träffande värdering av direktsändningarna: "Tennis är verkligen något att tortera folk med... när man har Uffe och Janne att titta på i TV."

Inför Europafinalen mot Frankrike trissades stämningen upp ytterligare. Lundqvist rapporterades håglös och nervös. Regnet störde matcherna och frågan var om TV kunde direktsända. Klartecken för sändning mottogs som glädjebesked till folket. Tack vare ett heroiskt avgörande av en tröttkörd Lundqvist avancerade Sverige till interzonfinal, där man lätt avfärdade Filippinerna.

Kulmen på denna lyckosamma symbios mellan tennis och TV blev slutligen världsfinalen i Båstad mot Australiens suveräna världsstjärnor Emerson, Stolle, Roche och Newcombe.

I öppningssingeln var Janne bara två bollar från seger, men Emerson slingrade sig ur greppet och vann. En svensk seger där hade gjort stjärnorna från Australien osäkra, men istället förde tre raka vinster Australien till nytt mästerskap. Fyra utsålda Davis Cup matcher sommaren 1964 inför miljonpublik bakom TV-apparaterna hade skapat ett folkligt intresse, som tennisen aldrig kunnat drömma om.